

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук,
управління та адміністрування
Кафедра публічного управління та
менеджменту природоохоронної
діяльності

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: Опортуністична поведінка суб'єктів публічного управління

Виконала студент групи ПУА-42
спеціальності 281 «Публічне управління та
адміністрування»
Прус Дар'я Миколаївна

Керівник д.е.н., проф.
Рубель Олег Євгенович

Консультант

Рецензент д-р екон.наук, проф.
Степанов Вячеслав Миколайович

Одеса 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук, управління та адміністрування
Кафедра Публічного управління та менеджменту природоохоронної діяльності
Рівень вищої освіти бакалавр
Спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
(шифр і назва)
Освітня програма Публічне управління та адміністрування
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Павленко О.П.
"26" квітня 2021 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

студенту(ці) Прус Дар'ї Миколаївні
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Опортуністична поведінка суб'єктів публічного управління
керівник роботи Рубель Олег Євгенович,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ОДЕКУ від "___" _____ 2021 року № ___

2. Строк подання студентом роботи 7 червня 2021 року

3. Вихідні дані до роботи Статистичні данні, нормативні та правові положення щодо опортуністичної поведінки в Україні

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) шляхи формування та реалізації антикорупційної політики; шляхи формування та реалізації антикорупційної політики; дослідження основ формування та реалізації національної антикорупційної політик

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 26 квітня 2021 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Оцінка виконання етапу	
			у %	за 4-х бальною шкалою
1.	Робота з літературними джерелами	26.04-01.05.21	90	A
2.	Робота над розділом 1 «Шляхи формування та реалізації антикорупційної політики»	02.05-10.05.21	90	A
3.	Робота над розділом 2 «Шляхи формування та реалізації антикорупційної політики»	11.05-20.05.21	90	A
4.	Рубіжна атестація	11.05-15.05.21	90	A
5.	Робота над розділом 3 «Дослідження основ формування та реалізації національної антикорупційної політик»	21.05-30.05.21	90	A
6.	Оформлення роботи	31.06-06.06.21	90	A
7.	Здача роботи на кафедрі (п.4.1)	07.06.21	90	A
	Інтегральна оцінка виконання етапів календарного плану (як середня по етапам)		90	A

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	5
Розділ перший.	
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	7
1.1 Корупція як соціальне явище	7
1.2. Формування національної антикорупційної політики в Україні.....	15
1.3. Дослідження національної антикорупційної політики.....	20
Розділ другий.	
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	29
2.1. Трансформація категоріальних елементів опортуністичної діяльності у сфері природокористування.....	29
2.2. Інститут тіньової економіки як фактор опортуністичної діяльності	44
2.3. Опортуністична діяльність економіки природокористування	52
Розділ третій.	
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	55
3.1. Формування національної антикорупційної політики	49
3.2. Особливості формування засад запобігання корупції в зарубіжних країнах	66
3.3. Шляхи удосконалення нормативно-правового забезпечення реалізації національної антикорупційної політики	77
Висновки.....	86
Список літератури	88

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний процес державотворення в Україні зумовлює необхідність дослідження проблем, пов'язаних із здійсненням цілеспрямованої діяльності органів публічної влади щодо забезпечення законності і правопорядку в країні, охорони прав і свобод людини і громадянина, закріплених Конституцією України. При цьому особливою гостротою набула проблема запобігання і протидії корупції та правопорушенням, пов'язаним з корупцією, які створюють серйозну небезпеку існування України як демократичної, соціальної, правової держави. Для України проблеми запобігання корупції в органах публічної влади продовжують залишатися одним з найактуальніших завдань державного управління. Адже корупція створює суттєву небезпеку для життєдіяльності суспільства і на сьогодні масштаби її поширення становлять реальну проблему функціонування системи національної безпеки.

Важливість дослідження засад національної антикорупційної політики полягає у визначенні напрямів удосконалення нормативно-правової бази з питань протидії корупції в органах публічної влади, організаційному забезпеченні запобігання корупції. Створення спеціалізованих антикорупційних органів та запровадження стандартів діяльності державних службовців не є показовими чинниками боротьби з корупцією, натомість судова реформа і правова реформа з позицій удосконалення діяльності існуючих структур суттєво впливають на ефективність антикорупційної політики. Разом з тим аналіз розвитку антикорупційного законодавства свідчить про його неефективність, що говорить про недостатність врахування проблеми формування рівня правової культури та правосвідомості громадян при розробці антикорупційної політики держави.

Мета і задачі дослідження. Метою є огляд концептуальних підходів і напрацюванні засад формування та реалізації національної антикорупційної політики.

Досягнення означеної мети передбачає вирішення таких основних завдань: систематизувати основні передумови, фактори виникнення, підходи до визначення сутності національної антикорупційної політики; уточнити сутність та правову природу сучасної парадигми суспільного управління, напрями розвитку суспільних відносин; розкрити сутність сучасних тенденцій формування інституціональних засад національної антикорупційної політики.

Об'єктом дослідження із'язки з громадськістю, які формуються в процесі формування та реалізації національної антикорупційної політики.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні засади формування та реалізації національної антикорупційної політики.

Методи дослідження. Методологічною базою дослідження є сучасні теоретичні розробки вітчизняних і зарубіжних учених з проблем державного управління; загальнонаукові принципи пізнання суспільних явищ; системний, міждисциплінарний, інституціональний, конкретно-історичний підходи. У роботі використано як базовий метод – системний підхід, який дозволив дослідити особливості формування національної антикорупційної політики. Застосування методології системного аналізу дозволило проаналізувати організаційно-правові засади діяльності суб'єктів запобігання і протидії корупції у системі державного управління: функціональні ознаки й характеристики, загальні тенденції, етапи формування.

Результати, їх новизна, теоретичне та практичне значення. У дипломній роботі досліджено та обґрунтовано сутність опотуністичної поведінки суб'єктів публічного управління.

Рекомендації щодо використання результатів роботи з зазначенням галузі застосування. Висновки та рекомендації роботи доведені до рівня конкретних рекомендацій і можуть бути використані у практичній діяльності регіональних органів влади.

Перелік ключових слів: антикорупційна політика, державне управління, запобігання корупції, корупція, публічне управління.

ВИСНОВКИ

1. Питання тіньової економіки піднімають аспект забезпечення соціальної справедливості, розподілу відповідної природної ренти як про це пишеться в цьому параграфі і передбачають зробити ряд важливих додаткових висновків: Необхідно здійснювати дифузію приватної власності і капіталу, метою якої є соціалізація суспільства, розвитку систем зворотних трансакцій, зростання системи солідарної та економіко-екологічної відповідальності. Слід активно розвивати теми «публічних» компаній, незалежного аудиту економіко-екологічної діяльності, громадянської (економічної) експертизи, відкритості інформації, соціального партнерства, регіонального партнерства та регіональної конвергенції. Необхідним є розвиток соціальних функцій екологічного аудиту, включаючи публічні оцінки щодо: ліцензування, дозволів на викиди і скиди, нормування навантаження на навколишнє середовище, сертифікацію, розподіл ренти від використання природних ресурсів, морально-етичні аспекти природокористування. Слід розширити сфери ринкових механізмів природокористування в напрямку легалізації та наукової оцінки, контролю за ринком економіко-екологічних управлінських рішень. В теоретичному плані аналіз ринку управлінських рішень здатний стати одним з важливих елементів економіко-екологічного трансакційного аналізу в рамках становлення неоінституційної теорії економіко-екологічних відносин, в перспективі досліджень, спрямованих на моделювання, управління, проектування трансакцій, як показано в цій роботі далі.

2. Суть корупції лежить в соціально-психологічних особливостях особистості конкретної людини і суспільства в цілому. Мотиваційна сфера в даному випадку має переважне значення у виборі особливого виду поведінки людей: найбільш поширений мотив - компенсація за відчувані чиновниками збитки, пов'язані з проходженням ними державної служби. Відмітною ознакою корупції є її величезна латентність. І значною мірою це пов'язано з тим, що вона проявляється саме як двостороння "конфіденційна угода", у викритті якої не зацікавлена жодна зі сторін.

3. Матеріальне становище основної маси населення України складається аж ніяк не за правилами ринкового господарювання. Низька вартість праці, демографічні диспропорції (незбалансованість працюючої частини населення і пенсіонерів), адміністративна приватизація призвели до високих соціальних диспропорцій. Співвідношення між 10% найбагатшими громадянами України та найбіднішими далеко перевищує 7-кратну планку, як це прийнято в західній Європі ... Специфічну роль у формуванні пріоритетів, факторів, оцінок соціальної справедливості відіграє корупція. Це явище посилює соціальне розшарування з одного боку і підриває моральні підвалини, соціальні орієнтири з іншого боку.

4. Доведено доцільність аналізу проблем, пов'язаних із здійсненням діяльності органів публічної влади щодо забезпечення законності і правопорядку в країні, охорони прав і свобод людини і громадянина, закріплених Конституцією України. Визначено первинний та вторинний рівні адміністративно-правового забезпечення реалізації НАП. Антикорупційний стандарт у сфері державного управління – це усталений алгоритм оцінки ефективності діяльності органу публічного управління, що розробляється самостійно як нормативно-правовий акт, або у межах іншого нормативно-правового акту, заснований на консенсусі суб'єктів публічного управління щодо засад національної антикорупційної політики, прийнятий спеціально визначеним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності органів публічної влади, посадових осіб цих органів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в сфері запобігання і протидії корупції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Антикору́пційна програма МВС на 2018 р. (оновлена редакція). – Режим доступу:http://mvs.gov.ua/ua/pages/232_zapobigannya_korupcii_antikorupciyna_programa_mvs_ta_informaciya_pro_rezultati_ii_vikonannya.htm
2. Антикору́пційна політика держави: складові та напрями реалізації : навч. посіб. /С. М. Серьогін (кер. авт. кол.), В. В. Баштанник, Н. А. Липовська [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Серьогіна. – Дніпропетровськ : ДРІДУ НАДУ, 2012.– 476 с.
3. Антикору́пційна політика та запобігання корупції в публічному управлінні : навч. посіб. / І. С. Бондар [та ін.] ; М-во освіти і науки України, М-во культури України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – Київ : Ліра-К, 2016. – 192 с.
4. Бабенко К. А. Про деякі аспекти протидії корупції в Україні /К. А. Бабенко, С. Ж. Лазаренко//Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 6. – С. 112-115.
5. Базір С. Становлення та розвиток законодавства щодо протидії хабарництву, корупції та одержанню неправомірної вигоди суддями /С. Базір//Підприємництво, господарство і право. – 2017. – № 1. – С. 223-228.
6. Баланда А. Л. Соціальні наслідки політичної корупції в Україні / А. Л. Баланда //Університетські наукові записки. – 2010. – № 3. – С. 251-257.
7. Бездольний М. Ю. Загальнотеоретична характеристика корупції як соціального і правового явища /М. Ю. Бездольний //Вісн. Харків. нац. ун-ту внутр. справ. – 2009. – Вип. 45. – С. 36-41.
8. Бернацький П. Й. Шляхи удосконалення оцінки рівня корупції в країні /П. Й. Бернацький, І. О. Губарева // Бізнес Інформ. – 2009. – №11(2). – С. 27 – 28.
9. Бернацький П. Й. Система антикорупційного законодавства України // Матеріали за 6-а міжнародна научна практична

конференція, «Динаміката на сьвременната наука». – 2010. Том 4. Икономики. Софія. «Бял ГРАД-БГ» ООД – С. 41 – 44.

10. Білінська М. М. Державне управління галузевими стандартами в умовах реформування вищої медичної освіти в Україні : монографія / М. М. Білінська. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – 248 с.

11. Бова А. Корупція в контексті політичного і соціально-економічного розвитку (Деякі глобальні та регіональні проблеми) / А. Бова // Економічний часопис ХХІ. – 2003. – № 10. – С. 12-17.

12. Брэбан Г. Французское административное право / Г. Брэбан; [пер. с фран. Д. И. Васильева, В. Д. Карповича] ; под. ред. С. В. Боботова. – М. : Прогрес, 1988. – 488 с.

13. Бусол О. Ю. Протидія корупційній злочинності в умовах глобалізації / О. Ю. Бусол // Держава і право. Юридичні і політичні науки. – 2014. – Вип. 65. – С. 240-248.

14. Валюшко І. В. Антикорупційна політика: концептуальні підходи / І. В. Валюшко // Стратегічні пріоритети. – 2013. – № 4. – С. 101 – 105.

15. Валюшко І. В. Соціальні чинники протидії корупції в Україні / І. В. Валюшко // Стратегічні пріоритети. – 2013. – № 2. – С. 69-73.

16. Гвоздецький В. Д. Адміністративно-правові та організаційні засади запобігання і протидії корупції в Україні : автореф. дис ... д-ра юрид. наук / В. Д. Гвоздецький. – Київ, 2015. – 39 с.

17. Гуменюк Л. Й. Теоретико-соціологічний аналіз корупції як загрози національній безпеці України [Електронний ресурс] / Л. Й. Гуменюк

18. Державна служба : організаційно-правові основи і шляхи розвитку : монографія / за заг. ред. В. Б. Авер'янова ; кол. авт. : В. Б. Авер'янов, Д. Дубенко, Н. Р. Нижник та ін. – К. : Вид. дім “Ін Юре”, 1999. – 273 с.

19. Дмитренко Е.С. Міжнародні стандарти створення і діяльності спеціального антикорупційного органу та проблеми їх впровадження в Україні / Е.С. Дмитренко // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2015. – № 1. – С. 29-34.

20. Запобігання та протидія корупції : навч. посіб. /авт. кол. : А. М. Михненко (кер. авт. кол.), Р. П. Марчук, А. М. Мудров [та ін.] ; за ред. А. М. Михненка. – Київ : НАДУ, 2010. – 360 с.
21. Івасенко С. М. Запобігання та протидія корупції в правоохоронних органах: організаційно-управлінський аспект : автореф. дис.... канд. наук з держ. упр. : 25.00.01 /Івасенко Сергій Миколайович ; Івано- Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу М-ва освіти і науки України. – Івано- Франківськ, 2016. – 20 с.
22. Кісіль Р.-В. В. Онтологічний аспект феномену корупції як об'єкта філософсько-правового аналізу /Р.-В. В. Кісіль //Університетські наукові записки. – 2012. – № 4. – С. 424-430.
23. Колодій А. Про феномен революції в контексті сучасності // Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії. – 2014. – № 5. – С. 133-143. – Режим посилання:
http://filos.lnu.edu.ua/bulletin_philosophy/ua/docs/visnyk05/visnyk05.pdf.
24. Конвенція про корупцію у контексті кримінального права (Страсбург, 27 січня 1999 р.) // База даних ЛІГА: Закон Професіонал 7.4.1. ІАЦ «Ліга» – 1991-2002 рр.
25. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції: Прийнята на 58-й сесії Генеральної Асамблеї ООН 31 жовтня 2003 року (Конвенцію ратифіковано із заявами Законом № 251-V від 18 жовтня 2006 року) // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 50. – Ст. 496; 2007. –№ 49. – Ст. 2048.
26. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією: Прийнята Радою Європи 27 січня 1999 року № ETS 173 (Конвенцію ратифіковано із заявою Законом № 252-V від 18.10.2006) // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 47-48.
27. Конституція України. Офіційне видання. – К. : Міністерство юстиції України, 2006. – 104 с
28. Костенко О. М. Корупція кризового типу: поняття і шляхи протидії / О. М. Костенко // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і

практика). – 2008. – Вип. 18. – С. 136-141. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boz_2008_18_15.

29. Костенко В. Історико-правове дослідження розвитку корупційних дій у владі та суспільстві /В. Костенко //Віче. – 2012. – № 10. – С. 18-20.

30. Красніков Д. А. Наслідки корупції для фінансової системи держави /Д. А. Красніков //Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2013. – Вип. 2 (41). – С. 206-212.

31. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією від 27.01.1999 р.

32. Кушнар'ов І. В. Основні типи корупції в сучасному світі /І. В. Кушнар'ов //Вісн. Харків. нац. ун-ту внутр. справ. – 2012. – № 4 (1). – С. 138-145.

33. Лавренюк Ю. Ф. Пріоритетні напрями антикорупційної політики України /Ю. Ф. Лавренюк //Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Державне управління. – 2014. – Вип. 1. – С. 35-37.

34. Лесная О. С. Інституціональний підхід до дослідження проблем корупції в Україні /О. С. Лесная //Теорія та практика державного управління : зб. наук. пр. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2010. – Вип. 2 (29). – С. 224-231.

35. Литвиненко В. І. Концепція адміністративно-правового забезпечення протидії корупції в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: спец.12.00.07 /Віктор Іванович Литвиненко. – К., 2015. – 485 с.

36. Маркєєва О.Д. Корупція в Україні: національні та міжнародні засоби протидії // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) № 12 – 2005- Міжвідомчий науково-дослідний центр // mndc.naiu.kiev.ua/Gurnal/4text/4_24.htm.

37. Максимов С.В. Коррупция. Закон. Ответственность. – М.: ЗАО «ЮрИнфоР», 2008. – 220 с.

38. Мельник М. І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії) : монографія /М. І. Мельник. – Київ : Юрид. думка, 2004. – 400 с.

39. Мельник М. Фактори корупції в Україні / М. Мельник // Право України. – 2002. – № 5. – С. 12–17
40. Михалко І.С. Досвід вирішення питань запобігання корупційним діянням у деяких країнах Європи / І. Михалко // Проблеми запобігання службовим злочинам у сфері господарської діяльності: Матер. наук. – практ. семінару. 9 лист. 2004 р./Редкол.: В.В.Сташис та ін. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – С. – 113-116.
41. Недюха М. Корупція як соціально-правовий феномен /М. Недюха //Юридична Україна. – 2014. – № 8. – С. 21-27.
42. Новак А. Антикорупційні стандарти публічного управління в умовах трансформації владних відносин / А. Новак // Право і публічне управління. – 2018. - № 1. – С. 36-40.
43. Побережний В. В. Механізм обмеження корупційних дій державного службовця /В. В. Побережний //Університетські наукові записки.– 2011. – № 3. – С. 424-428.
44. Світова економіка щорічно втрачає 2,6 трлн доларів через корупцію. – Режим доступу:
https://censor.net.ua/ua/news/3101398/svitova_ekonomika_schorichno_vtrachaye_26_trln_cherez_koruptsiyu_gensek_oon_guterresh
45. Серьогін С. М. Корупція як елемент негативізації іміджу влади / С. М. Серьогін //Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр./редкол. : С. М. Серьогін (голов. ред.) [та ін.]. – Дніпропетровськ : ДРІДУ УАДУ, 2003. – № 2 (12). – С. 3-17.
46. Серьогін С. С. Механізми попередження та протидії корупції в органах публічної влади /С. С. Серьогін //Університетські наукові записки. – 2009. – № 4. – С. 284-289.
47. Серьогін С. С. Механізми попередження та протидії корупції в органах публічної влади України : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. :25.00.02 /Серьогін Сергій Сергійович ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харк. регіон. ін-т держ. упр. – Харків, 2010. – 20 с.

48. Телешун С. О. Корупція / С. О. Телешун // Енциклопедичний словник з державного управління / [уклад. : Ю. В. Ковбасюк, В. П. Трощинський, Ю. П. Сурмін та ін.]. – К. : НАДУ, 2010. – С. 349-350.

49. Федорчак Х. Ю. Механізми реалізації державної політики запобігання та протидії корупції на регіональному рівні /Х. Ю. Федорчак//Ефективність державного управління : зб. наук. пр. /за заг. ред. В. С. Загорського, А. В. Ліпенцева. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2014. – Вип. 40. – С. 269-276.

50. Хотинська-Нор О. Значення Концепції судово-правової реформи в Україні 1992 року у реформуванні судової системи. Погляд крізь час / О. Хотинська-Нор/ Вісник Академії адвокатури України: наук. журн. / Акад. адвокатури України. – 2015. – Том 12. – Число 34. – С. 6 – 14.

51. Чубенко І. Зарубіжний досвід боротьби з корупцією в органах виконавчої влади /І. Чубенко //Вісн. держ. служби України. – 2003. – № 1. – С. 81-87.

52. Шкуропат О. В. Міжнародний досвід антикорупційної політики / О. В. Шкуропат //Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Управління. – 2014. – Вип. 1. – С. 356-369.

53. Юрченко Є. О. Негативний вплив корупції на функціонування механізмів державного архітектурно-будівельного контролю в Україні / Є. О. Юрченко //Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. пр./редкол. : В. В. Корженко (голов. ред.) [та ін.]. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2012. – № 2. – С. 306-312.